

۱۳۴۰

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی ہفتہ لوق جموعۃ اسلامیہ در اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ح . اشرف ادیب

عدد ۳۹ - ۲۲۱ ۲۶ ذی الحجہ ۱۳۳۰ پنجشنبہ ۲۲ نشرین ثانی ۱۳۲۸ جلد ۲ - ۹

بعض صاحبان بنی تبشیر ایتدی که مهدی بوعصرده چیه جق، قیامت مه اون بشنچی عصر اولارنده قویه جقدر. حتی بونک اوزرینه «لاتائیکم الابعته» آیت کریمه سیله ده استدلال اولیور. چونکه «بعته» کله سنک حروفی ابجد حسابیه ۱۴۰۷ یه بالغ اولیور.

برده «ان أساءت أمتی فلها يوم وان أحسنت فلها يوم ونصف» حدیث شریفی وارد که اوده بر دلیل دیکرد. زیرا «یوم» عنده بیک سنه در. حمداولسون اسلام فلها کیتمدیلرده آنک ایچون بیک کچدی فقط نصفنک آخرنده قیامتک قویه جفی شبهه سزدر.

محقق: — مسلمانلرک ضعفه سبب دین ایله عملی، شریعتله حکمی ترک ایتملریدر، سوزیک بن ده قبول اییدیورم. لکن بن بونی باشقه درلو آکلایورم. شریعت رجوع ایتک آنجق مهدی قوتیله اوله بیلیر بونک صحتیه معتقد دکل، بن دیورم که بو اعتقاد، مسلمانلرک یک بیوک سوزگه کلنجه بونی قطعاً قبول ایده مم، چونکه دردندن، اک مهلک امراضندن در.

مسلمانلری اصلاح ایده جک برکله وارسه اوده بتون مذهب اختلافلری قالدیره رق اساس اسلامیتده اولدینی کی مسلمانلری بر یوله سوق ایتکدر.

مهدی فکرندن ده غریب برشی وار که اوده قیامتک زمان وقوعی آیتله استدلال ایتکدر. چونکه قرآن ایله حدیثده معلوم اولیان بو کی استدلالاته قطعاً دوعری نظریله باقیله ماز.

[بونی متعاقب بر کون صکره ینه برلشمک اوزره یکدیگرندن آریلوب هر بریسی مقاملرینه کیتدی] ***

فلسفه

مهم بر سؤال

ملت اسلامیه خطاباً اورریا علمای طرفندره

اوروپا علماسندن بر ذات بعض جرائده علمای اسلامیه به سؤال آتی ایراد ایتشد:

«شریعت محمدیه نک شرایع سالفه فی نسخ اتمی، بوندن صکره اونک هیچ بر شریعتله نسخ ایدیلیه جکی، بونکله برابر شریعت محمدیه نک کافه شرایع ارجح وافضلی اوله سی نه ایله ثابت و بو باده فی، عقلی دلیل نه در؟»

جواب: [*]

هوانک غایت صاف، جو سمانک بلوطدن خالی، پارلاق

[*] بو جوابی ویرن ذات عباده کویلیم افندی در که کنیدی مهدی بر انکیزدر. بو کون یاریم عصری متجاوز برسنده بولنان بو ذاتک بری احمد، دیکری محمد اسمنده ایکی غدوی ده واردر. کنیدی (وسلیان) مذهبی اصحابی آرهنده طوغش و یک جوق زمانلر اولره وعظ ونصیحت ایتشد، اکثریا ریاضیاته اهمیت ویریور، اوکا داتر تدقیقانه بولنیوردی. ۱۸۸۳ ده خسته لغه دوچار اوله رق بر سنه قدر اسیر فراش اولوب قالدی. بونک اوزرینه تبدیل هوا ایچون جنوبی اسپانیایه قدر بر سیاحت اجرا ایتدی. جل طارقه و طنجه ده بر مقدار اقامت ایدرک اوراده ایکن مسلمانلرده کوردیکی شدت اخلاص اسلامیت حقنده تدقیقانه بولنق هوسنی اویندیردی. دین اسلامده کورمش

محقق: — بن اونلرک هر سویلدیکنه طوغری نظریله باقوبده اونلری هر حالده غرض و هوادن تبرئه ایتک ایسته میورم، لکن اونلرده کی غرضک حقیقتی کیزلیه جکی ده توهم اولمه ملیدر؛ انجق اونلرک یاپایله جکی شی، اعتذار وتلطف کی بعض تصرفادن عبارتدر؛ ترانسوال محاربه سننده انکیز رویتر ازانسنده کوردک که انکیزلرک بوژلری بتون بتون محو ایتدیکنی خبر ویریوردی.

یالکیز شرکت واحده یه اعتمادده بو قدر بر محذور اوله بیلیرسه ده غرضلری، سیاستلری یکدیگرینه طبان طبانیه ضد اولان مختلف ازانسلرک، هر طرفه جرائد نشرایدن پوسته لرایله برابر متفقاً ویردیکی معلوماته نه دیه جکسک؟

مقلد: — جرائدک، فلانک صدقندن قطعاً نظر سکا قارشی شو حقیقتی تسلیم اییدیورم که بو کون بالجه مسلمانلر یک فنا بر حالده در؛ زیرا شمدی آخر زماندر، بو کی حاللرک هپسی ده قیامت علامتلرنددر. قیامتک قویا جغنده ایسه هیچ شبهه اولدینی جهته بو فناقلر کوندن کونه تزیاید ایده جک، حتی اوقدر که یوزنده هیچ بر مؤمن قالمیه جق. انجق خیرسنرک خیرسنری قاله جق. قیامتده او فنا انسانلرک اوزرینه قویه جق. بناء علیه بو کون مسلمانلرک بولندینی حال اسف اشتماله قارشی اهتمام ایتک، اصلاحنه چالیشمق اونک ایچون مایوس اولق معناسز شیدر، چونکه بونلر حضرت پیغمبرک اخبارینک مصداقیدر که ازاله سی محالدر.

محقق: — ایشته سنکله مذاکره ایتک ایسته دیکم شیک بعضیسی ده بودر. زیرا اخبار جرائد و جغرافیائک صحتی حقنده سنده نه قدر شبهه وارسه بنم ده بر جوق کتابلرده قیامتدن اول وقوعی روایت ایدیلن علامات قیامت حقنده کی شبهه اوندن ده زیاده در. بو باده وارد اولدینی ذکر ایدیلن اخبارک متون واسانیدی، اونلردن مقبول وغیر مقبول اولانلری حقنده مباحثه ایتک بو مجلسده ممکن دکدر. لکن نصل اولورسه اولسون بولندیغمز شو حال اسف اشتمالک هپسی ایچون بر سبب اولدینی کی هر مرض ایچون ده بر دوا اوله جغنی انکار ایده میز! چونکه هیئت اجتماعیه ده اشخاص کی بعض اسباب طولانیسیله مرضه مبتلا اولور، مع هذا اونده حیاتدن جزئی بر اثر بولندجقه شفایاب اولمه سندن امید کسینمز. شو حالده ای استاذ! عموم ملت اسلامیه یی استیلا ایدن مرض مزمنک اسبابی و چاره تدوینی حقنده فکرک نه در؟

مقلد: — بونک سببی عملاً، حکماً شریعتی ترک ایتکدر. بونک ایچون هیچ بر درلو علاجده یوقدر؛ زیرا قیامت یقین در. بو ایسه - یوقاریده سکا سویلدیکم وجهله - انجق شرارناس اوزرینه باطلا - یه جقدر؛ شو قدر که: هم دینی، هم دنیایی افساد ایدن سلاطین، حکام؛ شریعتله حکم ایدرده انسانلری اونکله عمله الزام ایدرلرسه جریحملر بر آز کسب عافیت ایدر، احوال اسلامیه رآز ایلکله طوغری یوزچوریر که بوده مهدی چیممدجقه ممکن دکدر. مع مافیه

اولدینی بر کیجهده یوزمزی شو فضاء لایتناهی به چویر و بده نظر امعان و بصیرتله باقدیغمز زمان نه کبی شیر کورورز : وهله اولی ده شوفضانک الک اوزاق یرلرندن کوزلرمزده لایح اوله جق شی، کندیلرینه مخصوص قانون مرتبه کمال انقیاد ایله دائماً موظف اولدقلری وظائفی ادا ؛ وهر برلرینک اطرافنده منظومه شمسیه من کبی پک چوق سیارات دور ایدن بیکلرجه شمس دکلکی ؟

صکره کیجه نک او ، معلوم اولان مدتی منقضی اولدینی کبی ده کونشک ؛ مشرق طرفدن طلوع ایدرک انسانلر اوزرینه پک یوکسکدن سریع بر صورتده نشر ایتدیکی ضیالری ، انظار ناسه متوالیاً عرض ایتدیکی بدایع مخلوقات کور میورمی بز ؟

کذلک عوالم علویه واجرام سماویه به نسبتله انجق بر ذره مثابه سنده اولوب اوزرنده ساکن اولدیغمز شو کره به عطف نظر ایتدیگمز کبی نه کوره جکمز ؟ آغاجلر ، میوهرلر ، چیچکلر ، دکلرلر ، نهرلر ، طاغیرلر ، بقاع ، چقوریرلر ، صحرالر ، معادن ، طیور ، ووحوش ، حشرات ، نباتات جمادات ، برکانلر کبی بیکلرجه اشیادن مرکب بر کتله دکلکی ؟ بونک تشکیل ایتدیکی اجناس واشکال اوقدر مختلف ، خواص واحکام اوقدر متغایر ، نفع و ضرر اودرجه متباین درکه : عقول بشر اوقدر ترقی ایتمش ، درجات عالیة کماله ایرمشکن ینه بونک کنهنی فهم

اولدینی محسنات بونی صوک درجه اسلامیه جذب ایتدی . بالاخره اینکلتیره به عودتنده انگلیزجه به ترجمه اولتمش بر قرآن آلهرق تدبر وامعان ایله اوقودی ، کرک قرآنی کرک اسلامیه دائر یازیلان مؤلفات سائرینی تدقیق ایتکه قویولدی . نهایت قرار ویردی که : حق دین ، دین اسلامدر . بونکله برابر بوقدرله ده اکتفا ایتیه رک هر هانکی دینه منسوب برمدقق بولورسه ادیان سائرله حق مباحثانده بولنیور ، ادیان سائرله حقنده تدقیقانده بولندجه دین اسلامک حق دین اولدیغه قناعتی زیاده لشیوردی . بونک اوزرینه دین اسلام ایله مشرف اولغه نیت ایلدیه ده صاحب عائله اولمسی کندیسیله مرادی آره سنه حیولت ایتدیکی جهته ایش کوجلشیوردی . بونی بعض عزیز احبابی آکلارلر ، اولره ده اعتقاد تشلیدن واز کچهرک مذهب توحیدی قبول ایده جکنی آکلایر ایه ده اولر راضی اولمالرلر ، شاید تشلیتی سومیورسه خرسیتیانلغ تشلیتی رد ایدن مذهبی قبول ایتمه سنی توصیه ایدرلرله ده ایکی یول اورته سنده طور مقدن ایه برینی ترک ایتک اولادر دیه جواب ویره رک دین اسلامی قبول ایده جکنی عائله واقرباسنه سویلر ، کلتن شهادتینی اقرار ایدوب ملمان اولور . بونی هر نه قدر استخفاف ایدن بولندیه ده هیچ کیمسه نک لوم واستخفافنه قولاق ویرمیه رک کندی قومنی ده دعوت ایتکدن هیچ بر وقت خالی قالمادی . بو کونه کلنجه به قدر مجاهده دیانت پرورانه سیله پک چوق کیمسه لر مسلمان اولدیلر . بالاخره کنندیسه اتباع ایدن مسلمانلرله سوزی برلشدیروب نماز قیلیمک ایچون بر جامع شریف یاپدیلر . شمدیکی حالده اینکلتیره ده لیورپول شهرنده مقیم اولوب دین اسلامی نشر ایتکه چالیشیور . بوکونه قدر اسلامیت حقنده پک مهم اثرلر یازمشدرکه قلیچ دینی نامنده کی اثر مهمی ینه بو صحیفه لرده علی رضا سینی پک طرفندن ترجمه اولتمقده در .

فاضل محترم عباده کویلیام افندی حقنده شو قدر جق معلومات ویرمکه ورته انبیا اولدقلرینی ادعا ایتکدن اصلا چکیمه یلره انبیایه وارث اولمق نصل اولدیغنی کوسترمک ایتدیورز . انگلیزجه به ترجمه اولنان قرآن کریمی اوقومقله م سلمان اولان بر انگلیز علماسی اسلامیتک علویتنی بتون دنیایه آکلتمقه چالیشیور ، او بولده پک مهم اثرلر نشر ایدیورکن کندیلرینه ورته انبیا ، خادم شریعت سوسی ویرن پک چوق ذوات ده قهوه گوشه لرنده وقت کچیرمکه ورته انبیا اولدقلرینی ظن ایتدکلرینه بیکلرجه تأسف !

ایتمکدن عاجز ، حقیقتی ادرا کدن قاصر در .

چوق وقت اولورکه : جو سما غایت پارلاق ، هراساکن ، طورغون بر حالده ایکن بردن بره شدتلی روزکارلر آسمه که باشلار ، بوروزکارلر بلوطلری یرندن صجرا دوب اوزرمزه کتیریر ، اطرافری یاغورلر احاطه ایدر ، اودرجه به کلیرکه عادتاً هر طرفز دکنز حالی آلیر ، اصول وقواعد فیه دائره سنده شو حادثه جویه نک اسبابی تدقیق وتفحص ، حصول نک علتی تفتیش ایدلیدیکی کبی کوریلدیورگه : شمسک حرانی کره ارضک رطوبته تماس ایدیور ، بو حرارتدن بالتسخن متأثر اولان اجزاء رطبه ، یعنی انجره اعماق ارضدن جو هوایه یوکسله رک اوراده تضاعف ، وتکاثف ایدرک کیت کیده بلوط پارچه لری حالته کلپور . بالاخره بر ، باران فشان حالی آلیور ، برده - بتون اجسامده اولدینی کبی - او قطعه لرکه به بعضی مثبت ، بر قسمی ده منفی الکتریقی حامل بولنه جفنده شبه یوقدر . ایشته بونک ایچوندرکه بلوطلرک بر برینه طوقونملرندن هواده بر صوت حاصل اولیورکه بوکا رعد [شمشک] دیرلر .

ینه دنیورکه : شو تحولات و ترکیبات جویه اوزرینه ترتب ایدن غایه ، انجق هر بر قطره سی افاضه حیات ایله یر یوزخی ترین ، نباتاتی ، بونجه مزروعاتی اروا واسقا ، بتون سکان بسیطه حیوانیه به تازه ، تازه حیات بخش ایدن رحمتک حصولیدر ؛ اکر بز شوفضاء لایتناهی ده کی عجائب وغرائب کافی درجه ده بیان ، صدره شفا ویره جک بر صو رتده ایضاح ایده جک اولورسه ق مجلدات عظیمه میدان کتیرمک لازم کله جکندن بو قدرله اکتفا ایدرک صده ، مقصد اصلی به رجوع ایدیورز :

بورایه قدر ذکر ایتمش اولدیغمز بونجه مصنوعات کونیه نی مشاهده ایتدیگمز زمان عجبا خاطریمزه نه کلپور ؟ هر شیدن اول قلمزه خطور ایده جک شی ، بو بی نهایت مصنوعات کونیه نی دریای عدمدن ساحه وجوده اظهار ایدرک بونلری قوانین طبیعیه به ، خللندن ، تغیردن مصون اولان قواعد فطرته منقاد قیلان ، اوکا سرفرو ایتدیرن ، بونلرک هپسینی خواص و سرائر طبیعیه دن بر خاصه ایله ممتاز قیلان ، کذلک اولر اوزرنده شو تأثیرات طبیعیه نی هر آن محافظه ایدن کیم اولدیغنی بیلمکه چالشیمق دکلکی ؟ نه شبه !

بو خواطر قابیه تعقیب اولنوب بالاطراف تأمل اولنورسه قلباً ، وجداناً تصدیق ، لساناً اقرار ایدرکه کرک مشهوداتمز اولان شو مصنوعات کونیه ، کرک مطلع اولوب ا کلامدیغمز ده پک چوق مخلوقات سائرله کافه سی انجق بر ذات واجب الوجودک آثار باهره سندن بشقه برشی دکلدر .

بو تصدیق واذعان بزم قولاقلمزی پک یوجه بر صصدا ایله طولدیریور . مادی و معنوی بزه اکلادیور ، بیلدیریورکه : بزم بوکانات ، بوقدر لایتناهی آیات بنات آره سنده عرض اندام ایتمه من

برده تکنون، تنمو، مرض، موت کبی احوال طبیعیہ تدریجیہ حیوانات و نباتاتہ نصل عارض اولیورسہ اولیہ جہ اجرام سماویہ دہ عارض اولیور. بوکا - هر شيك تدریجاً کال بولوب صکرده زواله ایرمه سنه - ارباب فن قانون تکامل نامی ویریورلرکه فرانسزلر «ئوولسیون» انکلیزلرده «ئوولیش» دیورلر.

شورایه قدر بیان اولتان مواد حقنده سائل فاضلك تدقیقات عمیقہ ووقوف تامه لری اولدینی جهتله مسئله یی بوندن زیاده ایضاح ایدهرک بحی اطنا به لزوم کورمیورم؛ انحق بوقدرحق اولسون بیانه لزوم حس ایتدیکم، سائله قارشى ویره جکم جوابك اساس و مصلحت اعتباریله بومسائله توقف ایتدی، حالبوکه متوقف علیه معلوم اولمدیجه متوقفی اثبات ایتکده ممکن اولمایه جنى در؛ بناءً علیه اصل بحشه رجوع ایدیورم.

مترجمی: آقسه کیلی

احمد حمدی

«ما بعدی کله جک هفته یه»

مکاتیب

استغفار ت فخر فخر صمدیه :

اوروپا حکومت نصرانیه سنک باربارلنی

برصدای انسانی

فرانسزلرک مشهور رومان محرری پی بر لوتی «Pierre Loti» کچلرده فیغارو غزته سنده بالاده کی عنوان ایله عالم خرستیانییه عطف صدا ایدهرک بوکونلرده عثمانلی مسلمانلری علیهنده یازیلقدده اولان نامستحق برطاقم حوادثلره قارشو انلری مدافعه وحمایه به چالشیور. محرر مومی الیهک بوکی مقاله لرندن عثمانلی واسلامیت محبی اولدینی آ کلاشیله رق یک نظرده یا غلیان محبتله، یاخود منافع شخصییه تأثیریه یازلمش اولدینی وارد خاطر اولور ایسه ده؛ پی بر لوتی پی طانیانلر مومی الیهک بوکی تأثیرات ایله متأثر بروجود اولمدیغنی وزیرده محرر مقاله سی نظر بیطرفی ایله قرائت اولنه جق اولور ایسه مومی الیهک موجود اولان یوز بیکلرجه حقیقتدن انحق بر نبذه سنی بو صرده اوروپا نظرائصافه وضع ایتمکه کفایت ایتدیکنی اعترافه مجبورقالور. معلوم اولدینی اوزره ابتدای محاربه دنبری صوفیه دن صورت دائمه ده ورود ایتمکه اولان حوادثلر، عثمانلیلر انسانی رجعتده تصادف ایتدکاری کوبلری و شهرلری احراق و بو محملرده متعکن اهالی خرستیانییه، از جمله بلغارلری قادین ارکک، چولوق جوجق جمله سنی قتل ایتدکارینی اشاعه ایدیور. بوکا قارشو مومی الیه پی بر لوتی عثمانلیلری مدافعه وحمایه ایتک مجبوریت وجدانیه سنده قاهره آتیده کی مقاله مهمی نشر ایتشد:

بر دست قادرك، برقدرة فاطمة نك اثری اولدینی کبی بونلرک جمله سی ده فعال لما یرید اولان خلاق حقیقینک وجودی اوزرینه دلالت ایدن برر برهان جلیدر.

فاعل حقیقی اولان ذات اجل واعلی حضرتلرینی بوضورتله ادراك ایتدکدن صکره حس وجدانی بزی بشقه برشیك حقیقتی، اوزرنده ساکن اولدیغمز، یشادیغمز کره ارضک نه صورتله تکنون ایتدیکنی تحرییه سوق ایدیور، بودفهمده منحصر آفنه مراجعت ایتک لزومنی حس ایدیورز؛ اوت، تشکلات عالم حقنده کی نظریات فیه بزه کوستریورک: موجد حقیقی، خلاق ازلی شوکره یی بخاردن ایجاد ایدهرک انی مایع ناری حالنه افراغ ایلش. کره ارض، پک چوق زمانلر مایع ناری حالنده قاهره دایما نشر حرارت ایدیوردی. بوضورتله کیت کیده بونده کی حرارت تناقص ایتکه، تناقص ایتدکجه تبرده، تبرد ایتدکجه تکافه، دهاصکره قشر باغلایه رق تقادم ایام ایله تصلب ایتدی. ارض بوضورتله تصلب ایتدکدن صکره اولان نباتات، صکره مخلوقات سائر خلق اولنمغه باشلیور؛ ییللرک تعاقبی، اعصارک مرور ایتسیله مخلوقات نباتیه و حیوانیه ده تبدل ایدیوردی.

ارضک صلابتک ترایدی، حرارتک تناقصنه سبب اولدینی کبی تناقص حرارت ده دایما قوه انباتیه نك تغیر، ماده حیاتییه نك تبدلنه سبب اولیوردی؛ ایشه بوتغیر طولایسیله درکه اصول خلقت، قوانین طبیعت دایما اختلاف ایدیوردی.

اوت، بوادعا تماماً دوغریدر: حتی ارضک بدایت تکنوننده کی مخلوقات ایچون مبدأ تکنوندن برچوق عصر صکره کی طامده یشامق نصل ممکن دکلسه اعصار اخیرده وجوده کلن مخلوقات ایچونده مبدأ تکنونده تعیش ایتک دائره امکاتک خارجنده. چونکه صوده تعیش ایدن مخلوقات طوپراقده، طوپراقده کی ده صوده یشامق استعدادی حائر دکلد؛ خلاصه اوقات وازمانک تبدل، حال و مکاتک تغیر ایتمه سیله طبایع مخلوقات ده دایما شکلاً و ماهیه تبدل ایدیوردی. شوراسی ده محقندرکه، موجوداتک هریکی قسمی - نامی، جامد - تکنون ایتک، نشوونما بولمق، تکمیل ایتک، بقا و فنا بولمق خصوصلرنده هر حالده برقانون طبیعییه تابندر؛ بنا برین شو موجوداتک خافتده کوسترمش اولدینی تکاملک حصولی ده آنی در ظن اولنمه ملی، بلکه بونلرک همی تدریجی بر صورتده حاصل اولمشدر؛ بونکه برابر غایه کاله واصل اولدینی کبی زوال بولمه سی، بونلرده فنا عارض اولمی شبهه کتورمن امور محققه دندر؛ چونکه غایه کاله ایرن هرشی نهایت بولور.

بو زواله لسان شرعه «قیامت»، اصطلاح حکماءه ایسه «انقراض» تعبیر اولنور؛ فقط زواله، انقراضه اوغرایان هرشی صکره دن ینه تکنون ایدر، چونکه هیچ برشی بوقدرکه اونک اجزاسی کلیاً منعدم اولسون؛ انحق بزم محو اولدی ظن ایتدیکم، زشیلرک یالکز شکلی تبدل، ماهیتی تغیر ایدیور؛ بشقه دکلد.